

Регіональні організації Азії, Африки та Північної Америки у системі сучасних міжнародних відносин

Ірина М. Чістякова ^{1*} ● Олександр С. Білоусов ² ● Інна Б. Кривдіна ³

¹ Національний університет «Одеська політехніка» (Україна). Завідувач кафедри міжнародних відносин та права, канд. істор. наук, доцент.

² Національний університет «Одеська політехніка» (Україна). Професор кафедри міжнародних відносин та права, д-р політ. наук, професор.

³ Національний університет «Одеська політехніка» (Україна). Доцент кафедри міжнародних відносин та права, канд. істор. наук, доцент.

* Автор-кореспондент, e-mail: i.m.chistyakova@op.edu.ua

СТАТТЯ

АНОТАЦІЯ

Дослідниця

DOI:

[10.70651/3041-2498/2025.9.07](https://doi.org/10.70651/3041-2498/2025.9.07)

Авторське право

© 2025 авторів

Цей твір
ліцензовано на
умовах Ліцензії
Creative Commons
«Із Зазначенням
Авторства –
Некомерційна 4.0
Міжнародна»
(CC BY-NC 4.0).

У статті досліджується роль регіональних організацій Азії, Африки, Північної та Південної Америки у сучасних міжнародних відносинах. Актуальність теми зумовлена тим, що регіональні інституції дедалі частіше виступають не лише інструментами економічної інтеграції чи політичної координації, але й центрами формування нового багатопольного порядку. Метою дослідження є виявлення специфіки функціонування провідних регіональних організацій та їх впливу на баланс між глобальними та національними інтересами. У дослідженні використано комплексний методологічний підхід, який поєднує системний, порівняльний та інституційний аналіз. Системний аналіз дав змогу розглядати регіональні організації як складні багаторівневі утворення, що взаємодіють з глобальними та національними акторами міжнародних відносин. Порівняльний аналіз дозволив зіставити моделі регіоналізму в Азії, Африці й Америці, виокремити їх спільні риси й відмінності у сферах економічної співпраці, політичної координації та забезпечення безпеки. Інституційний підхід дав можливість оцінити рівень інституціоналізації окремих організацій і простежити їх еволюційний шлях від консультативних форумів до повноцінних наддержавних структур. Таке поєднання методів забезпечило комплексне бачення ролі регіональних організацій у формуванні сучасного багатопольного порядку. Організації Азійсько-Тихоокеанського регіону (ASEAN, АПЕС, ШОС) вирізняються багаторівневими механізмами співпраці, які поєднують економічні та безпекові виміри, що сприяє зміцненню позицій держав-членів у глобальній системі. Африканський Союз, AfCFTA та ECOWAS демонструють прагматичний курс континенту на створення єдиного економічного ринку, підтримання політичної стабільності та розвиток інфраструктурних проектів. У Північній і Латинській Америці ключову роль відіграють ОАД, USMCA та CARICOM, які поєднують демократичні цінності, торгівельно-економічну співпрацю та механізми колективного реагування на виклики. Проведений аналіз засвідчив, що незалежно від рівня інституціоналізації всі організації функціонують як механізми, що балансують між глобальними центрами сили та національними інтересами держав. Вони стають провідними акторами XXI століття, формуючи регіональні ринки, інститути співпраці та інструменти безпеки. Регіональні організації суттєво зміцнюють політичну стабільність, підвищують конкурентоспроможність країн-членів і відіграють визначальну роль у становленні багатопольного світового порядку. Практична цінність дослідження полягає у можливості використання його висновків для формування державної політики у сфері міжнародних відносин, розробки зовнішньополітичної стратегії України та посилення її участі у міжрегіональних інтеграційних процесах.

КЛЮЧОВІ СЛОВА

регіональні організації, міжнародні відносини, безпека.

e-ISSN 3041-2498

Public Management and Policy

<https://www.eu-scientists.com/index.php/pmap>

Regional Organizations of Asia, Africa, and North America in the System of Contemporary International Relations

Iryna Chystiakova ^{1*} ● Oleksandr Bilousov ² ● Inna Kryvdina ³

¹ Odesa Polytechnic National University (Ukraine). Head of the Department of International Relations and Law, PhD in History, Associate Professor.

² Odesa Polytechnic National University (Ukraine). Professor at the Department of International Relations and Law, Doctor of Political Sciences, Professor.

³ Odesa Polytechnic National University (Ukraine). Associate Professor at the Department of International Relations and Law, PhD in History, Associate Professor.

* Corresponding Author, e-mail: i.m.chistyakova@op.edu.ua

ARTICLE INFO

ABSTRACT

Research Article

DOI:

[10.70651/3041-2498/2025.9.07](https://doi.org/10.70651/3041-2498/2025.9.07)

Copyright © 2025
by authors

This is an open access journal and all published articles are licensed under a Creative Commons Attribution—NonCommercial 4.0 International (CC BY-NC 4.0)

The article examines the role of regional organizations in Asia, Africa, North America, and South America within the framework of contemporary international relations. The relevance of the study is explained by the fact that regional institutions are increasingly acting not only as tools of economic integration or political coordination, but also as centers of the emerging multipolar order. The purpose of the research is to identify the specific features of leading regional organizations and to assess their impact on balancing global and national interests. The study employs systematic and comparative analysis, which enables the contrast of different models of regionalism and the definition of their roles in ensuring security, economic development, and political stability. Organizations of the Asia-Pacific region (ASEAN, APEC, SCO) are characterized by multi-level mechanisms of cooperation that combine economic and security dimensions, thereby strengthening the global positions of member states. The African Union, AfCFTA, and ECOWAS demonstrate the continent's pragmatic course toward creating a common economic market, maintaining political stability, and promoting infrastructural development. In North and Latin America, the OAS, USMCA, and CARICOM play a key role by combining democratic values, trade and economic cooperation, and mechanisms of collective response. The analysis confirms that regardless of the degree of institutionalization, all organizations function as balancing mechanisms between global centers of power and national interests. They emerge as major actors of the 21st century, shaping regional markets, institutions of cooperation, and security tools. Regional organizations significantly enhance political stability, strengthen the competitiveness of their member states, and play a decisive role in shaping the multipolar world order. The practical significance of the research lies in its potential application to inform the formulation of state policy in the field of international relations. The development of Ukraine's foreign policy strategy and the strengthening of participation in interregional integration processes.

KEYWORDS

regional organizations, international relations, security.

1. Вступ

Регіональні організації (далі – РО) відіграють дедалі помітнішу роль у сучасній міжнародній системі як інституційні механізми координації політик держав, регулювання міжнародної торговельної сфери, колективної безпеки та врегулювання транснаціональних проблем. Вони стають посередниками між глобальними процесами та національними інтересами держав, забезпечуючи баланс між універсалізмом міжнародних інститутів (ООН, СОТ, МВФ) і специфікою регіональних викликів. Пластичність і різноманітність таких утворень – від формальних економічних блоків (на кшталт USMCA) до гнучких багатосторонніх форумів (як-от АРЕС) – дозволяє країнам адаптуватися до нових викликів, зміцнювати конкурентні переваги й водночас просувати власні інтереси у світовій політиці.

Завдяки своїй гнучкості регіональні організації здатні виконувати низку функцій: сприяти інтеграції ринків, узгоджувати стандарти й регуляторні практики, виступати майданчиком для політичного діалогу та врегулювання конфліктів, забезпечувати колективну безпеку та протидіяти загрозам – від тероризму до змін клімату. Багато з них також беруть активну участь у гуманітарних ініціативах, науково-технічній співпраці та розвитку інфраструктури, що створює основу для більш стійкого регіонального розвитку.

2. Огляд літературних джерел

Проведений аналіз наукової літератури засвідчив, що сучасні дослідження регіональних організацій Азії, Африки та Північної Америки зосереджуються на їх ролі як нових центрів сили у багаторівневій системі міжнародних відносин. Так, у праці Хаманаки сформована концепція центральності АСЕАН як ядра та «хабу» в Азійсько-Тихоокеанському регіоні [10]. У статті Ішікави підкреслена важлива роль АСЕАН у регіональній архітектурі, а також наголошено на успішності її економічної інтеграції. У дослідженні Юань проаналізовано діяльність ШОС як платформи для безпеки й економічної взаємодії на євразійському континенті, а також наголошено провідній ролі Китаю у цій організації [24]. Дебра й інші вчені акцентували у своєму науковому доробку на трансформаційній ролі Африканської континентальної зони вільної торгівлі (AfCFTA) і визначили перспективи валютного союзу ЕКОВАС, які формують основу економічної інтеграції та впливу Африки на глобальному рівні [8]. У дослідженнях Спехара висвітлено внесок ОАД у питаннях підтримки демократії у Північній та Латинській Америці [17]. У дослідженні Вільярреала і Фергуссона висвітлено внесок USMCA як модернізованого інструменту економічної взаємодії у Північній Америці [19]. Гіндс проаналізувала Хартію громадянського суспільства CARICOM, що відображає потребу у постійній адаптації регіональних механізмів до викликів демократизації та прав людини [11].

Загалом, РО стають ключовими акторами політичної стабільності, безпеки й економічної інтеграції, впливаючи на баланс сил у глобальному порядку.

3. Постановка завдання

Незважаючи на значний доробок у дослідженні регіоналізму, подальшого аналізу потребує питання формування власних моделей регіонального порядку організаціями Азії, Африки, Північної та Південної Америки. Ці моделі ґрунтуються на специфіці політичних культур, соціально-економічних передумов і стратегічних інтересах держав-членів і водночас чинять відчутний вплив на архітектуру глобальної політики.

Мета статті полягає у виявленні закономірностей конструювання регіональними організаціями Азії, Африки та Америки власних моделей порядку, що відображають їх політичний і соціально-економічний контекст, а також у з'ясуванні характеру їх впливу на трансформацію світової політичної системи.

4. Методи та матеріали

У дослідженні використано комплекс загальнонаукових і спеціальних методів, серед яких провідну роль відіграє системний аналіз, що дав змогу розглядати регіональні організації як складні багаторівневі утворення, взаємопов'язані з глобальними та національними акторами.

Порівняльний аналіз забезпечив можливість зіставлення різних моделей регіоналізму – від інтеграційних об'єднань з високим рівнем інституціоналізації (ЄС, Африканський Союз) до більш гнучких форматів співпраці (ASEAN, APEC, CARICOM). Використання структурно-функціонального підходу дало змогу визначити ключові функції організацій у сферах економіки, політики та безпеки. Елементи інституційного аналізу застосовувалися для виявлення механізмів ухвалення рішень, а метод порівняльно-історичної ретроспекції – для простеження еволюції регіональних організацій у контексті змін міжнародної системи. Джерельну базу становили офіційні документи регіональних організацій, аналітичні матеріали міжнародних інституцій, наукові публікації та статистичні дані, що забезпечило комплексність і достовірність отриманих результатів.

5. Результати та обговорення

Азійсько-Тихоокеанський регіон вирізняється складним і багаторівневим інституційним середовищем, у якому співіснують різні формати міжнародної взаємодії. У цьому регіоні є як класичні політико-економічні блоки з відносно високим рівнем інституціоналізації, так і більш гнучкі, діалогові та багатоформатні ініціативи. Таке різноманіття форм співпраці зумовлене гетерогенністю держав регіону, значними відмінностями в політичних режимах, рівнях економічного розвитку та геополітичних орієнтаціях держав азійсько-тихоокеанського регіону. У цьому контексті особливого значення набуває поняття «центральності», яке у науковому та практичному дискурсі пов'язують з Асоціацією держав Південно-Східної Азії (ASEAN). Саме ця організація, попри обмеженість свого інституційного механізму, стала ядром інтеграційних процесів і створила платформу для діалогу та співпраці між державами різних субрегіонів і політичних систем. Загалом, ASEAN є політико-економічним блоком, який об'єднує країни з метою регіональної інтеграції, упровадження зон вільної торгівлі, створення спільного економічного простору та розвитку безпекових програм [20].

Центральність ASEAN означає не стільки домінування або контроль у регіоні, скільки здатність забезпечувати баланс інтересів і формувати спільні правила взаємодії, які визнаються іншими учасниками регіональної архітектури. Участь організації у таких форматах, як Східноазійський саміт, Регіональний форум ASEAN або зустрічі у форматі "ASEAN+", перетворила її на координатора міжрегіональних процесів і своєрідний «інституційний центр тяжіння». Водночас паралельне функціонування інших структур – від економічних форумів, як-от APEC, до безпекових ініціатив, зокрема Шанхайської організації співробітництва, – засвідчує відсутність єдиного інтеграційного вектора та водночас підтверджує потребу в балансуванні різних форматів.

APEC (Asia-Pacific Economic Cooperation) – це міжурядовий форум, створений у 1989 р., який об'єднує 21 економіку Азійсько-Тихоокеанського регіону. APEC виступає ще однією платформою для координації торговельно-інвестиційної політики серед держав регіону без створення наднаціональних органів, тяжіє до усунення бар'єрів у торгівлі та стандартизації технічних вимог [1].

Головні напрями діяльності APEC охоплюють кілька взаємопов'язаних сфер, які разом формують комплексну рамку співпраці в Азійсько-Тихоокеанському регіоні. По-перше, лібералізація торгівлі й інвестицій виражається у поступовому зниженні тарифних і нетарифних бар'єрів, сприянні вільному руху товарів, послуг, капіталу та трудової сили. По-друге, гармонізація регуляторних практик реалізується через спрощення митних процедур, стандартизацію технічних регламентів і підходів до сертифікації, що зменшує транзакційні витрати та стимулює торгівлю [14]. По-третє, проектно-орієнтована співпраця охоплює ініціативи з розвитку інфраструктури, публічно-приватного партнерства, цифрової економіки, інновацій, енергетичної безпеки, сталого розвитку, освітньо-просвітницької діяльності та захисту прав інтелектуальної власності як це видно із засадничих документів APEC, зокрема декларацій лідерів та робочих груп [16]. По-четверте, людиноцентричний вимір взаємодії передбачає інвестиції в освіту, програми обміну знаннями, підтримку малого і середнього бізнесу, розвиток людського капіталу, що сприяє економічній інтеграції не лише на рівні товарів і послуг, але й людського розвитку. Особливістю APEC є неформальний характер: організація не має єдиного універсального статуту з юридичними зобов'язаннями, рішення приймаються на добровільній основі та мають рекомендаційний характер; структура включає щорічні саміти

лідерів, міністерські засідання й робочі групи, котрі займаються спеціалізованими тематиками, відсутні механізми примусу або санкцій [23].

Дана модель дозволяє враховувати різні рівні розвитку економік-членів, зберігати гнучкість та адаптивність до глобальних викликів, але також створює обмеження щодо виконання узгоджених ініціатив та стандартизації норм. Попри відсутність жорстких інституційних механізмів, АТЕС має вагоме значення для розвитку економічної інтеграції в Азійсько-Тихоокеанському регіоні. У межах АТЕС об'єднані провідні економіки світу, зокрема США, Китай, Японія, Росія, Австралія та Канада. Сукупно на країни-учасниці припадає близько 2,9 мільярда населення, що становить понад третину людства, а також приблизно 60 % глобального ВВП і майже половина світового товарообігу [9].

Ще одним важливим виміром регіональної архітектури Азійсько-Тихоокеанського регіону є безпекові та мультиформатні ініціативи, серед яких особливе місце займають Східноазійський саміт або Шанхайська організація співробітництва (SCO). Його специфіка полягає у поєднанні питань безпеки з економічними та культурними аспектами співпраці, що надає цим форматам комплексного характеру. На відміну від класичних політико-економічних блоків, вони вирізняються більшою гнучкістю та меншою формалізованістю інституційної структури, що дозволяє залучати ширше коло учасників і обговорювати різноманітні питання без створення жорсткої наднаціональної системи.

Водночас такий підхід має певні переваги та обмеження. Передусім, гнучкість забезпечує можливість оперативного реагування на нові виклики та зберігати баланс інтересів держав із різноманітними політичними системами та зовнішньополітичними пріоритетами. Однак брак інституціоналізації РО означає, що ухвалені домовленості часто мають рекомендаційний характер, а механізми їх реалізації залишаються доволі слабкими. Попри це, безпекові та мультиформатні ініціативи створюють простір сприятливих умов для діалогу, посилюють довіру між країнами та формують основу для кооперації, що сприяє збереженню стабільності в регіоні.

В азійсько-тихоокеанському регіоні співіснують три типи форматів: структуровані політико-економічні блоки з юридичними зобов'язаннями, економічні форуми, орієнтовані на діалог і координацію, та мультиформатні безпекові механізми без наднаціональних інститутів. Це різноманіття не свідчить про фрагментацію, а відображає прагнення держав зберігати гнучкість зовнішньополітичного курсу. Регіональні організації Азійсько-Тихоокеанському регіону розвиваються під впливом суперництва Китаю, США й Індії, економічної нерівномірності й безпекових загроз, пов'язаних із КНДР та Південнокитайським морем. На відміну від Європи, азійсько-тихоокеанський регіоналізм має гнучку й багаторівневу структуру, поєднуючи форуми та міжурядові блоки.

Африканський континент сьогодні є найбільш динамічний регіон світу, де багатосторонні форми співпраці поступово еволюціонують у напрямі прагматичної інтеграції. Цей процес зумовлений необхідністю реагування на численні виклики у регіоні – від політичної нестабільності та збройних конфліктів до проблем економічної нерівності, бідності та кліматичних змін. У такому контексті особливого значення набуває Африканський Союз (АС), який виступає континентальною платформою для координації зусиль держав у сфері безпеки, розвитку та інтеграції.

Африканський Союз створено у 2002 р. як спадкоємця Організації африканської єдності. Його діяльність спрямована на утвердження принципів демократії, прав людини, верховенства права та сталого розвитку АС отримав інституційно закріплені механізми для реалізації політичних та економічних рішень, включаючи створення Ради миру і безпеки, Панафриканського парламенту та Комісії Африканського Союзу [3]. Це дало змогу організації виступати не лише політичним форумом, але й реальним інструментом колективних дій.

Ключовим напрямом розвитку АС стала економічна інтеграція, що реалізується через створення Африканської континентальної зони вільної торгівлі (AfCFTA). Це найбільша у світі зона вільної торгівлі, яка об'єднує 55 держав та вісім регіональних економічних співтовариств. Її головна мета – формування єдиного ринку з населенням близько 1,3 млрд осіб та сукупним ВВП понад 3,4 трлн доларів США. AfCFTA визначена як один із флагманських проєктів Порядку денного 2063 р. «Африка, яку ми хочемо», що має на меті перетворення континенту на глобального лідера. Її значення полягає у створенні спільного ринку, усуненні торгівельних бар'єрів, розвитку інфраструктури та залученні інвестицій, що відображає прагматичний підхід до економічної співпраці [4].

Отже, АС виступає не лише політичним символом єдності континенту, а й практичною платформою для зміцнення багатосторонності через інтеграційні процеси. Його діяльність свідчить про перехід від абстрактних ідей солідарності до створення дієвої інституційної системи, яка здатна забезпечувати як безпекові, так і соціально-економічні потреби африканських держав.

В Африці на субрегіональному рівні діє Економічне співтовариство країн Західної Африки (ECOWAS), створене у 1975 р. Лагоським договором. Воно стало важливим елементом формування Африканського економічного співтовариства та дієвим механізмом регіональної інтеграції. Спочатку його місія зводилася до створення спільного ринку, проте з часом організація набула значно ширших функцій, поєднуючи економічний, політичний і безпековий виміри. До складу ECOWAS увійшли 15 держав Західної Африки, однак членство зазнавало змін: Кабо-Верде приєдналося у 1977 р., Мавританія вийшла у 2000-му, а в січні 2025 р. Буркіна-Фасо, Малі та Нігер офіційно залишили Співтовариство. Нині до ECOWAS входять 12 країн, серед яких Бенін, Кот-д'Івуар, Гана, Нігерія та Сенегал і інші [15].

Організація, штаб-квартира якої розташована в Абуджі, Нігерія, розглядається як основний інтеграційний блок регіону з населенням близько 300 мільйонів осіб та сукупним ВВП понад 734 мільярди доларів США. Її діяльність спрямована на розвиток співробітництва у сферах промисловості, транспорту, енергетики, сільського господарства, торгівлі, а також культури й освіти. Важливим чинником стало формування митного союзу, поступове усунення бар'єрів для пересування людей, товарів і капіталу, а також розробка планів щодо створення єдиної регіональної валюти. У 2007 р. Секретаріат ECOWAS був трансформований у Комісію, що надало інституції нової динаміки в управлінні інтеграційними процесами. Організація фінансується переважно коштом податку Співтовариства – 0,5 % від вартості імпортованих з третіх країн товарів. Це дозволяє реалізовувати стратегічні програми з поглиблення єдності, розвитку інфраструктури та створення умов для сталого зростання. ECOWAS постає не лише як економічний союз, а й як політичний та безпековий актор, здатний забезпечувати стабільність у регіоні. Його довгострокове бачення – «ECOWAS народів: мир і процвітання для всіх» до 2050 р. – відображає прагнення перетворити інтеграцію із міждержавного рівня на рівень суспільств, що засвідчує гуманістичну орієнтацію організації та її амбіції у формуванні регіону без кордонів, заснованого на демократії, верховенстві права й належному врядуванні [2].

Отже, ECOWAS слугує яскравим прикладом еволюції регіональної економічної спільноти, що поєднує економічні задачі з безпековими й політичними зобов'язаннями, демонструючи здатність реагувати на виклики демократичного управління та регіональної стабільності.

Регіональні організації Північної та Латинської Америки відіграють ключову роль у забезпеченні колективної безпеки, захисті демократії та розвитку багатостороннього співробітництва в обох Америках. Серед них особливе місце посідає Організація американських держав (OAS), що стала головною інституцією міжамериканської взаємодії.

Організація американських держав (OAS), заснована 30 квітня 1948 р. на конгресі в Боготі (Хартія Організації американських держав), є головною міжурядовою платформою Західної півкулі, до якої входять 35 незалежних держав Америки [6]. Відповідно до Хартії, її фундаментальні цілі полягають у встановленні «порядку миру і справедливості», зміцненні співробітництва та солідарності між державами, а також захисті суверенітету, територіальної цілісності й незалежності членів [5].

OAS працює через кілька взаємопов'язаних напрямів: підсилення демократії та організації демократичних інститутів, захист прав людини через Міжамериканську комісію з прав людини [12], сприяння спільній безпеці, зокрема у питаннях транскордонної злочинності, а також розвиток соціально-економічної співпраці [25]. Організація закріплює принципи ненападу, мирного врегулювання спорів і поважання міжнародного права як базові для співпраці між державами [13].

Попри статус ключового арбітра регіональних процесів, OAS стикається з дисбалансом впливу, зумовленим домінуванням окремих держав і політизацією реагування на кризи. США залишаються головним донором і визначають значну частину порядку денного, Бразилія бере активну участь у виробленні рішень, Канада вирізняється ініціативністю у сфері реформ, а Мексика впливає на регіональні процеси через партнерство з іншими лідерами. Вони формують фінансові пріоритети, кадрову політику та стабілізаційні заходи організації. Водночас OAS

зберігає значення як платформа регіонального діалогу, просування верховенства права, прав людини й демократичних стандартів у Північній і Південній Америках.

Економічна інтеграція Північної Америки була реалізована через NAFTA, укладену у 1994 р. між США, Канадою і Мексикою, що створила спільний торгівельно-економічний простір із видаленням тарифів та спрощенням регуляторних процедур. З 1 липня 2020 р. на зміну NAFTA прийшов USMCA (United States-Mexico-Canada Agreement), який удосконалив норми щодо прав працівників, захисту довкілля, цифрової торгівлі та інтелектуальної власності, модернізував правила походження товарів і заклав нові стандарти для регіональних виробничих ланцюгів [18].

Подібні процеси створення регіональних організацій економічної співпраці простежуються і в країнах Карибському басейні, де у 1973 р заснована за Договором про Чагуарамас виникла субрегіональна ініціатива CARICOM (Caribbean Community). CARICOM об'єднує 15 держав-членів і 6 асоційованих територій, забезпечуючи платформу для економічної інтеграції, безпеки, координації зовнішньої політики, розвитку людського та соціального потенціалу [21]. Центральним інструментом організації є Карибський спільний ринок і економіка (CSME), який передбачає вільний рух товарів, послуг, капіталу та робочої сили, а також механізми спільного реагування на природні катастрофи, захист навколишнього середовища і посилення конкурентоспроможності регіону [22].

Отже, CARICOM є важливою РО для малих держав Карибського басейну, адже забезпечує економічну координацію, політичну єдність і спільне реагування на регіональні виклики, зокрема у сфері безпеки, кліматичних ризиків та розвитку. Попри обмеженість ресурсів і нерівномірність економічного потенціалу учасників, організація зберігає статус ключового механізму інтеграції та представляє інтереси малих держав на міжнародній арені, зміцнюючи їхню конкурентоспроможність і стійкість.

6. Висновки

Регіональні організації стають визначальними акторами міжнародних відносин XXI століття. Вони формують регіональні ринки, створюють інститути співпраці, впроваджують безпекові механізми та виступають посередниками у діалозі між глобальними та локальними рівнями.

Отже, сучасний регіоналізм є провідним чинником становлення багатополярного світового порядку, де регіональні центри зміцнюють політичну стабільність і підвищують конкурентоспроможність своїх членів.

Подальші наукові розвідки доцільно направити на здійснення порівняльного аналізу ефективності різних моделей регіоналізму у забезпеченні політичної стабільності й економічного зростання. Перспективним, на наш погляд, видається дослідження трансформації регіональних організацій під впливом глобальних викликів – від зміни клімату до цифрової революції та нових безпекових загроз. Особливої уваги заслуговує з'ясування особливостей взаємодії регіональних організацій з універсальними структурами, такими як ООН і СОТ, що дозволить оцінити який є баланс між регіональними й глобальними рівнями врядування. Важливим напрямом також є визначення ролі малих і середніх держав у процесах регіональної інтеграції, адже їх участь формує нову якість міжнародної співпраці у XXI столітті.

References

1. About APEC. (2025). *Asia-Pacific Economic Cooperation*. <https://www.apec.org/about-us/about-apec>
2. About ECOWAS. (2025). *Economic Community of West African States*. <https://www.ecowas.int/about-ecowas/>
3. About the African Union. (2025). *African Union*. <https://au.int/en/overview>
4. About the AfCFTA. (2025). *African Continental Free Trade Area*. <https://au-afcfta.org/about/>
5. UNTERM. (2025). In *Charter of the Organization of American States*. UNTERM. <https://unterm.un.org/unterm2/en/view/UNHQ/0E587B2690D6482E852569FA00001A00>
6. CCDCOE. (2025). *NATO Cooperative Cyber Defence Centre of Excellence*. <https://ccdcoe.org/organisations/oas/>
7. Council on Foreign Relations. (2025). *What is ASEAN?* <https://www.cfr.org/background/what-asean>

8. Debrah, Y. A., Olabode, O. E., Olan, F., & Nyuur, R. B. (2024). The African Continental Free Trade Area (AfCFTA): Taking stock and looking ahead for international business research. *Journal of International Management*, 30(2), 101120. <https://doi.org/10.1016/j.intman.2024.101120>
9. GlobaLex. (2025). *Researching the Trading Systems in the Asian-Pacific Region – APEC, ASEAN, TPP, CPTPP, RCEP and their Members*. https://www.nyulawglobal.org/globalex/apec_asean1.html
10. Hamanaka, S. (2025). Understanding ASEAN centrality: Comparative analysis of ‘core’ and ‘hub’ strategies. *Asia & the Pacific Policy Studies*, 12(1), e70006. <https://doi.org/10.1002/app5.70006>
11. Hinds, K. (2024). Looking into CARICOM’s soul: The Charter of Civil Society. *Round Table*, 113(1), 43–55. <https://doi.org/10.1080/00358533.2024.2307795>
12. Inter-American Commission on Human Rights. (2025). *Tackling Violence against Women – Progressing Human Rights – Accessing Justice – Transforming Equality*. <https://blogs.lse.ac.uk/vaw/regional/the-americas/inter-american-commission-on-human-rights/>
13. Inter-American Juridical Committee. (2025). *Tackling Violence against Women – Progressing Human Rights – Accessing Justice – Transforming Equality*. <https://blogs.lse.ac.uk/vaw/regional/the-americas/inter-american-juridical-com/>
14. Ministry of Foreign Affairs of the People’s Republic of China. (2025). *The 22nd APEC Economic Leaders’ Declaration*. https://www.mfa.gov.cn/eng/zy/gb/202405/t20240531_11367289.html
15. Obasi, N. (2025). What turmoil in ECOWAS means for Nigeria and regional stability. *International Crisis Group*. <https://www.crisisgroup.org/africa/nigeria-sahel/what-turmoil-ecowas-means-nigeria-and-regional-stability>
16. Policy statements, proposals and reports. (1997, September 16). *Toward the Development of APEC*. <https://www.keidanren.or.jp/english/policy/pol065/pol065.html>
17. Spehar, E. (2023). Democracy in our hemisphere and the role of the Organization of American States. *Revue Québécoise de Droit International*, 11(1), 35–46. <https://doi.org/10.7202/1100690ar>
18. United States Trade Representative. (2025). *United States-Mexico-Canada Agreement*. <https://ustr.gov/trade-agreements/free-trade-agreements/united-states-mexico-canada-agreement>
19. Villarreal, M. A., & Fergusson, I. F. (2020). NAFTA and the United States-Mexico-Canada Agreement (USMCA). *Congressional Research Service*. https://www.everycrsreport.com/files/20200302_R44981_cb2c8918ab5d623c4954e666604915302585b487.pdf
20. What Is ASEAN? (2025). *Council on Foreign Relations*. <https://www.cfr.org/backgrounder/what-asean>
21. Who we are – CARICOM. (2025). *Caribbean Community*. <https://caricom.org/our-community/who-we-are/>
22. CARICOM Single Market and Economy – CARICOM. (2025). *Caribbean Community*. <https://caricom.org/projects/caricom-single-market-and-economy/>
23. XinhuaNet. (2025). *APEC means business: Building prosperity for our community*. <http://www.xinhuanet.com/APEC2001/english/aboutAPEC/business3.htm>
24. Yuan, J. (2023). Forging a new security order in Eurasia: China, the SCO, and the impacts on regional governance. *Chinese Political Science Review*, 8(3), 422–439. <https://doi.org/10.1007/s41111-022-00223-7>
25. OAS General Assembly. (2025). *Tackling Violence against Women – Progressing Human Rights – Accessing Justice – Transforming Equality*. <https://blogs.lse.ac.uk/vaw/regional/the-americas/general-assembly/>